

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/69/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5118214831
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5118214831.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a členov JUDr. Martiny Mochnáčovej a Mgr. Zuzany Hartelovej, v spore žalobkýň: I. Ing. Y. O., rod. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. XXXX/XX, XXX XX N. - W., II. Ing. O. F., rod. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. X. XXX/XX, XXX XX W. W., zastúpených JUDr. Luciou Podrackou, advokátkou so sídlom D. XX, XXX XX W. W., proti žalovaným: I. M. O., rod. L., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela XX.XX.XXXX, naposledy bytom F. č. XX, XXX XX H. S., (pôvodne označená ako B. L., neznáma vlastníčka, zastúpená Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdkova 36, 817 05 Bratislava, IČO: 17 335 345), II. B. L., nar. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel XX.XX.XXXX, naposledy bytom O. F. č. XX, XXX XX O. F., (pôvodne označený ako B. L., neznámy vlastník, zastúpený Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdkova 36, 817 05 Bratislava, IČO: 17 335 345), III. F. X., rod. L., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela XX.XX.XXXX, naposledy bytom H. I. X/X, XXX XX H. S., (pôvodne označená ako F. L., neznáma vlastníčka, zastúpená Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdkova 36, 817 05 Bratislava, IČO: 17 335 345), IV. E. M., V. F. N., rod. M., žalovaní v rade IV. a V. neznámi vlastníci, zastúpení Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdkova 36, 817 05 Bratislava, IČO: 17 335 345, VI. N. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. č. XXX, XXX XX H. S., VII. Y. X., rod. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. XXX/X, XXX XX O. F., zastúpená F. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. XXX/X, XXX XX O. F., VIII. F. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. XXXX/XX, XXX XX W. - D., IX. PaDr. U. Q., rod. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. XXX/X, XXX XX H. S., X. P. W., rod. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX T. č. XX, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, v štádiu konania o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 6C/83/2018-78 zo dňa 10. septembra 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 6C/83/2018-78 zo dňa 10. septembra 2019 voči žalovaným v rade v rade I., II. a III. zrušuje a konanie voči žalovaným v rade v rade I., II. a III. zastavuje.

Žiadna zo strán n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 6Co/83/2018-78 zo dňa 10. septembra 2019 okresný súd žalobu v celom rozsahu zamietol (veta prvá výroku). O trovách konania rozhodol tak, že žalovaným 1/ až 10/ náhradu trov konania nepriznal (veta druhá výroku).
2. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že ku dňu rozhodnutia súdu v prejednávanej spore neboli subjektom konania všetci podieloví spoluvlastníci spornej nehnuteľnosti - pozemku nachádzajúcej sa v k. ú. O., obec O., okres N., evidovanému v katastri nehnuteľností na LV č. XXX ako parcela registra KN-E č. 12/2 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 219 m². Konkrétne nevystupoval v konaní ako strana sporu spoluvlastník - F. M., nar. XX.XX.XXXX, ktorý nadobudol spoluvlastnícky podiel o veľkosti 6/48 kúpnu zmluvou V 6504/2019, vklad povolený dňa 23.08.2019, pod položkou výkazu zmien č. 127/19.
3. Zároveň konajúci súd dodal, že k zmene vlastníka došlo pravdepodobne až po podaní žaloby v priebehu konania, a to prevodom spoluvlastníckeho podielu žalovaného v rade VIII. na F. M.

na základe uzavretej kúpnej zmluvy. O uvedenej skutočnosti však súd žalobkyne v rade I. a II. výslovne oboznámil na pojednávaní konanom dňa 10.09.2019. Napriek tomu žalobkyne na túto zmenu žiadnym spôsobom nereagovali.

4. V tejto súvislosti prvoinštančný súd zdôraznil, že predmetom konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je vždy celá vec patriaca do podielového spoluvlastníctva, ako aj vyriešenie všetkých právnych vzťahov jej spoluvlastníkov.

Za účelom, aby sa právoplatný rozsudok v tomto konaní vzťahoval na všetkých spoluvlastníkov je potrebné, aby všetci vystupovali v konaní ako strana sporu. Ide o tzv. nútené procesné spoločenstvo (§ 78 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), a preto je pre úspech v spore potrebná účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. Pokiaľ v konaní absentuje čo i len jeden spoluvlastník, súd nemôže žalobe vyhovieť z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie vyplývajúcej z hmotného práva a žalobu zamietne. Poukázal pri tom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cdo/183/2011 zo dňa 29.11.2011.

5. O náhrade trov konania rozhodol okresný súd tak, že všetkým žalovaným napriek ich úspechu v spore podľa § 225 ods. 1 CSP nepriznal nárok na ich náhradu, s odôvodnením, že im preukázateľne v konaní žiadne účelne vynaložené výdavky ako trovy konania nevznikli.

6. Proti rozsudku okresného súdu podali v zákonnej lehote odvolanie žalobkyne v rade I. a II.

7. Odvolateľky nesúhlasili s rozhodnutím súdu prvej inštancie tvrdiac, že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (§ 365 ods. 1 písm. g) CSP). K otázke pasívnej vecnej legitímácie žalobkyne uviedli, že čase podania žaloby ňou disponovali všetky subjekty uvedené v žalobe ako žalovaní. Zmena nastala až počas konania, keď žalovaný v rade VIII. previedol svoj spoluvlastnícky podiel k predmetnej nehnuteľnosti, ktorý právny úkon však žalobkyne považujú za neplatný. Žalovaný v rade VIII. totiž porušil ich predkupné právo (§ 140 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník) tým, že im spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti neponúkol na predaj a previedol ho na tretiu osobu, čím znemožnil ostatným spoluvlastníkom, ako aj žalobkyniam, prejavíť o predmetný spoluvlastnícky podiel záujem. V tej súvislosti odvolateľky poukázali aj na skutočnosť, že žalovaný v rade VIII. na pojednávaní dňa 10.09.2019 neuviedol, že previedol svoj spoluvlastnícky podiel, naopak, prejavil súhlas s prikázaním danej nehnuteľnosti do vlastníctva žalobkyň za náhradu v sume 30 eur/m². Vychádzajúc z uvedeného považujú žalobkyne právny úkon (uzavretú kúpnu zmluvu) žalovaného v rade VIII. za neplatný, pričom sa dovoľávajú jeho relatívnej neplatnosti aj podanou žalobou na určenie neplatnosti právneho úkonu, ktoré konanie je vedené na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17C/81/2019.

8. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po predložení spisového materiálu a následného oboznámenia sa s jeho obsahom skúmal, či sú splnené podmienky na konanie o odvolaní.

9. Podľa § 161 ods. 1 a 2 CSP súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“) a ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorú nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

10. Odvolací súd zistil, že v štádiu odvolacieho konania došlo na liste vlastníctva č. XXX, k. ú. O., obec O., okres N. k zmene zápisov identifikačných údajov vlastníkov, ktorí boli v podanej žalobe, nadväzne aj v napadnutom rozsudku okresného súdu, označení ako žalovaní: I. B. L., II. B. L. a III. F. L..

11. Z toho dôvodu odvolací súd vykonal šetrenie a obrátil sa na Okresný úrad Žilina, odbor katastrálny, so žiadosťou o predloženie listinných dokumentov, na základe ktorých došlo k uvedenej zmene údajov. Z predložených listín vyplýva, že:

- žalovaná v rade I. bola v evidencii katastra nehnuteľností nesprávne vedená pod menom: B. L., pričom zo Žiadosti o doplnenie údajov - 25/2020 vyplýva, že mala byť správne vedená pod identifikačnými údajmi: M. O., rod. L., nar. XX.XX.XXXX, XXX XX, F., č. XX, SR, ktorá zomrela XX.XX.XXXX;

- žalovaný v rade II. bol v evidencii katastra nehnuteľností nesprávne vedený pod menom: B. L., pričom zo Žiadosti o doplnenie údajov - 22/2020 vyplýva, že mal byť správne vedený pod identifikačnými údajmi: B. L., nar. XX.XX.XXXX, XXX XX, O. F., č. XX, SR, ktorý zomrel XX.XX.XXXX;

- žalovaná v rade III. bola v evidencii katastra nehnuteľností nesprávne vedená pod menom: F. L., pričom zo Žiadosti o doplnenie údajov - 118/2020 vyplýva, že mala byť správne vedená pod identifikačnými údajmi: F. X., rod. L., nar. XX.XX.XXXX, H. I. X/X, XXX XX H. S. , ktorá zomrela XX.XX.XXXX.

12. Na základe týchto zistení odvolací súd konštatuje, že žalovaní v rade I. až III. nespádajú do kategórie neznámych vlastníkov (kde spadajú tí vlastníci, ktorí sú známi, ale nie je známe ich miesto trvalého pobytu, resp. tí, ktorí vôbec nie sú známi), pričom už v čase začatia konania neboli subjektom práva, nakoľko zomreli ešte pred podaním žaloby.

13. V zmysle § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, prihliadne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené.

14. Procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 CSP).

15. Ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví (§ 62 CSP).

16. Zmyslom civilného sporového procesu je naplnenie hmotnoprávnej ochrany, a to presne definovaným postupom vyjadreným v Civilnom sporovom poriadku, resp. v osobitných predpisoch. V tomto procese dochádza k uplatňovaniu a realizovaniu základných práv vyplývajúcich z hmotného práva. Základnou zásadou civilného procesu je poskytovanie súdnej ochrany právam osôb, ktoré vystupujú v konaní ako procesné strany. Postavenie strany v spore je vyjadrené dvoma kvalitatívnymi znakmi - procesnou subjektivitou (§ 61 CSP) a spôsobilosťou samostatne konať pred súdom (§ 67 CSP), pričom existencia prvej je nevyhnutná, naproti tomu nedostatok druhej sa dá v konaní riešiť prostredníctvom inštitútu zákonného zástupcu, či procesného opatrovníka. Nedostatok procesnej subjektivity v situácii, kedy je osoba ako strana sporu mŕtva v momente začatia konania, má za následok, že konanie treba zastaviť, pretože sa jedná o neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky. Za predpokladu, že okresný súd konal a rozhodol aj napriek tomu, že v konaní vystupuje strana bez procesnej subjektivity, v odvolacom konaní existuje iba možnosť takéto rozhodnutie vo vzťahu k nej zrušiť a konanie zastaviť.

17. Žiada sa dodať, že otázka publicity katastra nehnuteľností (§ 70 ods. 1, 2 zákona č. 162/1995 Z. z.), vrátane údajov o neznámom (označenom len menom a priezviskom) vlastníkovi, nie je z hľadiska postupu v súdnom konaní rozhodujúcou. V podstate ide o označenie posledného (evidovaného) vlastníka, čo nie je paušálne možné stotožňovať so spôsobilosťou byť účastníkom konania/ stranou sporu pred súdom.

18. V súvislosti so zastupovaním Slovenského pozemkového fondu v konaní je plne aplikovateľné uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/11/2016 zo dňa 24.02.2016, v ktorom sa uvádza nasledovné: „V záujme spriechodnenia procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a i obnovenia dostatočne hodnoverného spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam, ktorý sa v tuzemských podmienkach vytratil prakticky v súvislosti s opustením intabulačného princípu a stratou niekdajšieho významu inštitútu pozemkovej knihy, bol o. i. ustanovený zákonný mechanizmus nakladania Slovenského pozemkového fondu 1. s pozemkami, ktorých vlastník je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe (podľa čl. I § 8 ods. 1 písm. c/ zákona 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, ďalej len „zákon č. 180/1995 Z. z.) a 2. pozemkami, ktorých vlastník nie je známy (podľa písmena d/ rovnakého ustanovenia). Pre obe takéto kategórie pozemkov zákon zaviedol i legislatívnu skratku „pozemky s nezisteným vlastníkom“ (tu por. i čl. I § 13 a § 16 ods. 1 písm. b/ zákona č. 180/1995 Z. z.); pričom pri takýchto vlastníkoch (resp. pozemkoch), ako aj pri pozemkoch, ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastri nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií alebo ak sa nepreukáže inak (čl. I § 16 ods. 1 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z. z.) zákon priznáva na to určenej právnickej osobe (ktorou je práve Slovenský pozemkový fond) oprávnenie na zastupovanie vlastníkov v konaniach pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy (čl. I § 16 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z.).

19. Priblížená právna konštrukcia podľa názoru dovolacieho súdu spôsobuje udržateľnosť označenia Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne označeného (a i v žalobe i v inom podaní určenom súdu prinajmenšom menom a priezviskom identifikovaného) evidovaného vlastníka len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia čl. I § 8 ods. 1 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z. z.), teda len u tých, o ktorých je nepochybné, že existujú (čo u fyzických osôb znamená, že ešte žijú a u právnických osôb, že vznikli a dosiaľ nezanikli) a znakom ich neznámosti je neznámosť ich adresy alebo sídla (prinášajúca problém komunikácie s takýmito vlastníkmi a aj ich bezproblémového zapojenia do súdnych či iných konaní, týkajúcich sa ich nehnuteľného majetku). Takéto označenie ale naopak nemôže prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí nie sú známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastník už neexistuje a nie je zrejmé, kto je jeho právnym nástupcom. Každý pokus tvrdiť opak by bol pripustením možnosti vykonania súdneho konania a vydania v ňom i vecného rozhodnutia o predmete sporu aj za cenu neexistencie jednej z podmienok konania, či presnejšie pri zaťažení konania neodstrániteľnou prekážkou, brániacou jeho ďalšiemu pokračovaniu a takto tiež popretím jedného zo základov, na ktorých stojí civilný proces“.

20. Nakoľko z obsahu spisového materiálu v prejednávanej veci vyplýva, že v čase začatia konania neboli naplnené procesné podmienky na to, aby súd konal a rozhodoval so žalovanými v rade I. až III., keďže každý z nich bol ku dňu 23.10.2018, kedy bola podaná žaloba na súd, mŕtvy.

Uvedený nedostatok procesnej subjektivity žalovaných v rade I. až III., zistený až v štádiu odvolacieho konania, bol dôvodom, pre ktorý odvolací súd postupom podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP s použitím § 391 ods. 1 CSP rozsudok voči žalovanými v rade I. až III. zrušil a konanie voči nim zastavil.

21. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP. Žalobkyne nesú procesné zavinenie na zastavení konania voči žalovaným v rade I. až III., ktorí v čase začatia konania už nemali procesnú subjektivitu. Práve preto im odvolací súd v súvislosti so zastavením konania nemohol ani priznať nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov konania zvyšných žalovaných v rade IV. až X. (vrátane trov vzniknutých aj v súvislosti s aktuálnym rozhodnutím o zastavení konania voči žalovaným v rade I. až III.) však odvolací súd rozhodne postupom podľa § 262 ods. 1 CSP vo svojom konečnom rozhodnutí.

22 Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)
- d)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP)

